

ŠILUMOS KAINODAROS PROBLEMOS IR LŠTA NARIŲ PASIŪLYMAI JOMS SPREŠTI

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
BAZINIŲ KAINŲ (BK) FORMAVIMAS ir PATVIRTINIMAS				
1	<p>Ilgai užtrunkantis ir vėluojantis naujų šilumos bazinių kainų nustatymas</p>	<p>Naujų bazinių kainų nustatymas vėluoja net kelis metus, dėl to pajamos nepadengia sąnaudų, susikaupia dideli finansinių srautų disbalansai, o vartotojai atsiskaito netiksliomis kainomis. Pasensta duomenys, vyksta ilgi susirašinėjimai ir konstatuojami „pažeidimai“.</p> <p>Dėl pavėluotai nustatytų bazinių šilumos kainų AB „Klaipėdos energija“: viso per 3 bazinės šilumos kainos nustatymo vėlavimo metus dėl faktinės ir bazinėje šilumos kainoje įvertintos šilumos realizacijos neatitikties negavo 5,3 mln. Eur pajamų. Vadovaujantis Metodika, bendrovė <u>ne dėl savo kaltės</u> nuo grąžintinos papildomai uždirbtų pajamų sumos vartotojams per 4 metus turės sumokėti 130,3 tūkst. eur palūkanų</p> <p>Dėl iki šiol nenustatytų šilumos bazinių kainų bendrovė „Palangos šilumos tinklai“ patiria apie 400 tūkst. eur nuostolį per metus.</p> <p>Kitų įmonių pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iki 2017-10 įsigaliojusi šilumos bazinė kaina nustatyta dar 2011 metais, t.y. pastoviosios sąnaudos 2015-2017 metais buvo dengiamos remiantis 2011 m. skaičiavimais. • Nuo 2017-10 įsigaliojusi šilumos bazinė kaina pateikta derinti 2015 m., t.y. pastoviosios sąnaudos 2018-2019 metais 	<p>a. Siūlome Šilumos ūkio įstatyme ir Metodikoje griežtai reglamentuoti bazinių šilumos kainų nustatymo terminus bei atsakomybę</p> <p>b. Laikotarpis tarp bazinės kainos projekto pateikimo ir nustatymo ne ilgesnis kaip 3 mėn. Nepatvirtinus per nustatytą laiką pradeda galioti, nauja BK, o koreguojama vėliau, per papildomą dedamąją, jeigu randama netikslumų.</p> <p>c. Įvertinti negautas pajamas per pastoviąją dedamąją, kuri galiojo ilgesnį nei nustatyta laikotarpį – DU, IT nusidėvėjimas, mažesnis nei BK parduotas šilumos kiekis – turi būti įvertintas visos dėl BK vėlavimo nustatymo laikotarpio negautos pajamos</p> <p>d. Siūlome Metodikoje įtvirtinti nuostatą: jei bazinės ar perskaičiuotos šilumos kainos nustatymas vėluoja ilgiau nei vieneri metai, nustatant bazinę ar perskaičiuotą šilumos kainas įvertinti negautas pajamas dėl realizacijos pokyčio per laikotarpį nuo šilumos kainos galiojimo pabaigos iki naujos bazinės ar perskaičiuotos šilumos kainos taikymo pradžios.</p>	<p>Daugiau dėmesio reikėtų skirti pirminių duomenų apskaitos principų paprastinimui ir gryninimui, reguliavimo ataskaitų formavimo ir juose pateikiamų duomenų panaudojimo galimybių didinimui (pvz. atsisakyti praktikos teikiant skaičiavimus dar teikti kelis duomenų paketus, kurie pagrįstų ir taip aiškius faktinius duomenis), taip pat sukurti standartizuotą šilumos kainų nustatymo modelį šilumos kainos dedamųjų nustatymui/perskaičiavimui, kurio pagalba būtų parengti preliminarūs šilumos bazinių kainų nustatymo/perskaičiavimo projektai (Tarybai teikiami reguliavimo apskaitos duomenys, kintamųjų sąnaudų duomenys, todėl Taryba turi visas galimybes automatizuotai parengti preliminarinius šilumos kainų nustatymo projektus, kuriuos įmonės galėtų koreguoti pagal poreikį), tokiu būdu sutaupant nemažai darbo laiko.</p> <p>Siūlymas pereiti prie šilumos kainos galiojimo nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Užbaigus metus, įmonės iki gegužės 1 d. pateikia audituotas ataskaitas ir iki birželio 30 d. šilumos ir karšto vandens kainų perskaičiavimo projektą, VERT iki lapkričio 30 d. nustato perskaičiuotas arba bazinės šilumos kainų dedamąsias. Galėtų būti nustatytos kainos (dedamųjų)</p>

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
		<p>dengiamos remiantis 2015 m. skaičiavimais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dėl daugiau nei metus vėluojančio perskaičiavimo, dalis faktiškai patirtų sąnaudų (pvz. ATL sąnaudos) nėra įtrauktos į kainą. Kita vertus, kainoje nėra įvertintas ir per didelis jau surinktų kitų pastoviųjų sąnaudų dydis. 		<p>svyravimo ribos, dėl kurių nereiktų kreiptis į VERT kasmet tvirtinant kainas, o tiesiog informuoti, kokios šilumos kainos (dedamosios) bus taikomos nuo kitų metų sausio 1 d.</p>
2	<p>Neadekvatus šilumos tiekimo veiklos pelningumas</p>	<p>Šilumos tiekimo veiklos ypatumai ir reguliavimas lemia, kad daug įvairių sąnaudų, neįskaičiuotų į šilumos kainas tenka dengti iš „investicijų grąžos“. Tai beviltiškos skolos, ŠP ir KV tiekimo nuostoliai ir t.t. Reguluojamoje šilumos tiekimo veikloje turi būti užtikrinamas minimalus pelningumas. Dabar ribojama viršutinė pelno riba, tačiau objektyvus nuostolingumas – ne. Valstybinis reguliavimas privalo užtikrinti ekonominį veiklos gyvybingumą.</p>	<p>a. Atskirti „investicijų grąžą“ nuo ekonominio efektyvumo rezultato ir juos panaudoti pagal paskirtį.</p> <p>b. Atskirų metų pajamų–išlaidų skirtumas negali būti vertinamas kaip pelnas, kuriuo gali disponuoti akcininkai.</p>	<p>Šiuo atveju problema - nepakankamas nustatomas būtinųjų sąnaudų ir investicijų grąžos sąnaudų dydis, kuris neužtikrina veiklos sąnaudų padengimo. Problema lieka dėl investicijų grąžos dydžio, kuri nustatoma nuo likutinės reguliuojamo turto vertės. Tai paradoksali situacija, kai šilumą gaminant nusidėvėjusiais įrenginiais nebus gaunama jokio pelno, todėl spręstinas klausimas, ar tikrai investicijų grąžos dydis turi būti nustatomas nuo likutinės turto vertės?</p> <p>Didelė problema –socialinių būstų gyventojų skolos, kurių neįmanoma išieškoti. Tokios skolos turi būti įtrauktos į pagrįstas sąnaudas</p>
3	<p>Reguluojamos atskiros sąnaudų dedamosios (techniniai rodikliai), tačiau nevertinamas suminis ekonominis rezultatas.</p>	<p>Reguluojant atskirus rodiklius, o ne suminį rezultatą – sukuriami neprasmingi ir neteisingi viršnorminiai nuostoliai atskirose srityse.</p>	<p>Bazines šilumos kainas formuoti remiantis suminiais ekonominiais sąnaudų rodikliais, užtikrinant mažiausias sąnaudas, bet nereguluoti atskirų susijusių techninių rodiklių.</p>	<p>Kainodara turi skatinti siekti gero ekonominio rezultato, bet ne atskirų techninių rodiklių.</p>
4	<p>Nekorektiškai taikoma palyginamoji analizė</p>	<p>Palyginamoji analizė dėl šilumos tiekimo sistemų technologinio ir geometrinio skirtingumo negali būti taikoma mechaniškai. Dabar faktinės istorinės sąnaudos gali būti nepripažįstamos be jokio ekonominio alternatyvų</p>	<p>Detali turi būti tik sąnaudų apskaita, jų paskirstymas ir pan. Jos pagrindu suformuojami suminiai svarbiausi veiklos rodikliai (KPI), kurių pagrindu sąnaudos pripažįstamos būtinomis, nustatomos jų objektyvumo priežastys ir t.t.</p>	<p>Nereikia dvigubo darbo. Šilumos tiekimas jau „nusistovėjęs“ ir iš esmės yra ekonomiškai „subalansuotas“, tad faktinės sąnaudos yra pagrįstos – nėra ką esmingai koreguoti.</p>

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
		<p>įvertinimo. Tai nekorektiška, nes šilumos tiekimo procesas kompleksinis procesas ir jame sąnaudos tarpusavyje glaudžiai susiję. Dažnai geriau viršyti atskirą rodiklį, tačiau neinvestuoti, nes tai didintų bendrąsias sąnaudas. Negalima už tai įmonės bausti.....</p>	<p>Palyginamoji analizė gali būti tik papildomas reguliacinis instrumentas, taikytinas tik labai išsiskiriančioms sąnaudų vertėms patikrinti.</p>	<p>Palyginamoji analizė parengta remiantis tik faktiniais istoriniais duomenimis niekada nebus korektiška, kol nebus apibrėžti visiems šilumos tiekėjams detalūs ir vienodi sąnaudų paskirstymo kriterijai.</p>
5	<p>Reguliuojamoje kainodaroje nėra ekonominio skatinimo principų</p>	<p>Griežtai ribojamos tik pajamos ir investicijų grąža. Ekonominis efektas iš karto perduodamas vartotojams.</p>	<p>Turi būti ekonominis paritetas – šilumos tiekėjas privalo NE TIK DENGTI ĮVAIRIUS NEĮSKAIČIUOTUS nuostolius, bet jam turi būti sudarytos sąlygos UŽSIDIRBTI efektyvinant veiklą. Kaip - sprendžia pati įmonė...</p>	
6	<p>Nekorektiškai reguliuojamos atskiros kintamųjų sąnaudų dedamosios, kurios lemia viršnormines sąnaudas, kurios neįskaičiuotos į bazinę kainą dėl palyginamųjų rodiklių viršijimo, nepripažįstamos pagrįstomis, nors taip užtikrinamos mažiausios sąnaudos.</p>	<p>Faktiniai kuro suvartojimo ir elektros suvartojimo rodiklių neatitikimai nustatytiems bazinėje kainoje. <i>Turėtų būti vertinamos mažiausiai trijų metų lyginamosios kuro sąnaudos. Dėl tam tikrų aplinkybių smarkiai sumažėjusios kuro sąnaudos turi neigiamą įtaką įmonės pelningumui. Įtakos turi bazinėje kainoje nustatytų šilumos perdavimo nuostolių neatitikimas esamiems.</i> Pavyzdys: viršijamas kuro sunaudojimas kg/MWh šilumos vienetui pagaminti. Galima įrengti naują „vasarinį“ katilą, bet <u>jis padidins šilumos kainas</u> – todėl įmonė neinvestuoja, o VERT nederintų tokios investicijos? Vartotojui galimai tai pigiausia alternatyva, tačiau reguliuojama įmonė dėl to patiria finansinių nuostolių.</p>	<p>Kainodaroje naudoti <u>suminį ekonominio rezultato kriterijų.</u> Pavyzdžiui, šilumos gamyboje (EUR/MWh), o nereguluoti atskirus techninius rodiklius. Šilumos perdavimo nuostolių poveikis – <u>vietoje MWh/km_s mažinimo, tiksliau siekti mažiausios šilumos perdavimo suminės kainos</u> (arba šilumos perdavimo nuostolių finansinės vertės) EUR/MWh, nes galimai pigiau efektyvinti šilumos gamybą, negu keisti dar nesusidėvėjusius vamzdžius.</p>	<p>Turėtų keisti nuostata ribojant rodiklius ir atsirasti galimybės leisti į kainą įtraukti rodiklius viršijančius lyginamuosius, atsižvelgiant į tai, kad kai kuriais atvejais siekiant nustatytų rodiklių būtinos investicijos, kurios didintų šilumos kainą, kas neužtikrintų šilumos tiekimo mažiausiomis sąnaudomis.</p>
7	<p>Viršnorminės sąlygiškai pastoviosios sąnaudos (jų elementai), neįskaičiuotos į bazinę</p>	<p>Įtaka įmonei gali būti labai reikšminga, <u>itin dėl darbo užmokesčio.</u> Darbuotojų skaičiaus nustatymas vadovaujantis palyginamąja analize yra nekorektiškas,</p>	<p>a. kainodaroje naudoti suminį <u>ekonominio rezultato kriterijų šilumos gamyboje</u> (EUR/MW), o ne reguliuoti atskiras dedamąsias. Šilumos perdavimo veikloje</p>	<p>Nėra aiškaus reglamentavimo kaip derinamas su VERT įsigytas ilgalaikis turtas, kuris nėra įtraukiamas į</p>

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
	kainą dėl palyginamųjų rodiklių viršijimo, lemia finansinius nuostolius dėl nepripažinimo pagrįstomis, nors šios sąnaudos neišvengiamos.	nes dalis šilumos tiekėjų perka paslaugas. Nėra aiškaus reglamentavimo kaip derinamas su VERT įsigytas ilgalaikis turtas, kuris nėra įtraukiamas į investicinius planus. Vienas turtas įtrauktas, kitas ne. Bazinėje kainoje nepripažįstamos išlaidos darbuotojų naudai , o pagal pelno mokesčio įstatymą joms yra leidžiami atskaitymai. Taip pat <u>šios išlaidos suderėtos su profesine sąjunga pasirašytoje kolektyvinėje sutartyje.</u>	naudoti suminį ekonominį SPS <u>kriterijų</u> (EUR/km _s) b. Mažmeninio aptarnavimo veikloje naudoti ekonominį kriterijų Eur/ vartotojui. c. Kainodaroje vertinti suminį personalo ir perkamų analogiškų paslaugų kriterijų (Eur/MW, Eur/kms, Eur/vartotojui) d. Darbuotojų draudimo sąnaudas pripažinti pagrįstomis. Darbuotojus būtina drausti, nes atsitikus nelaimingam įvykiui darbe, galimos daug didesnės išlaidos dėl invalidumo, mirties ar šiaip nelaimingo atsitikimo atveju	investicinius planus. Vienas turtas įtrauktas, kitas ne.
8	Dėl sezoniškumo, dėl ilgalaikės kainodaros ir pan., susidaro apyvartinių lėšų ir trumpalaikių paskolų didelis poreikis , o jų palūkanos neįtraukiamos į šilumos kainas	Apyvartinių lėšų poreikis ypač išauga šildymo sezono metu , kai apmokėjimas už kurą turi būti atliekamas gerokai anksčiau, nei susigrąžinami pinigai iš vartotojų. O pastarieji šildymo sezono metu dar labiau padidina savo išsiskolinimą, kurį paskui panaikina didesniais apmokėjimais nei priklauso vasaros metu. Problema dar labiau paaštrėjo pasikeitus dujų pirkimo tvarkai. Dabar už dujas šilumos tiekėjas <u>didžiąją dalį pinigų turi sumokėti dar prieš einamąjį mėnesį</u> , o iš vartotojų įmokos surenkamos tik iki kito mėnesio, einančio po einamojo, pabaigos. Taip susidaro beveik dviejų mėnesių tarpas , kurį šilumos tiekėjas turi finansuoti naudodamas trumpalaikio skolinimosi instrumentais. Apyvartinių lėšų trūkumas atsiranda šildymo sezono pradžioje.	a. nustatyti minimalų metinį apyvartinių lėšų dydį (proc. nuo metinės apyvartos ar pan.), kurį reguliuojamos įmonės turi teisę įtraukti į sąnaudas. Jeigu viršijama – įmonė praranda, tačiau jei sutaupo – gauna „premiją“ už efektyvumą.	
9	Didelis išsiskolinusių vartotojų (tame tarpe beviltiškų) skaičius lemia neišvengiamus finansinius nuostolius	Reikia skaičiuoti skolų nuvertėjimą , o tai yra papildomos sąnaudos, kurios blogina finansinį rezultatą. Be to, į kainą nėra įtraukiamos blogų skolų sąnaudos , nepaisant to, jog šilumos tiekėjai turi	a. nustatyti minimalų metinį lėšų dydį (proc. nuo metinės apyvartos ar pan.) neišvengiamų (susidarančių dėl teisinio reguliavimo) nuostolių padengimui , kurį	Blogų skolų sąnaudos negali būti perskirstytos kitiems vartotojams, tai nebūtų teisinga mokių vartotojų atžvilgiu. Ši problema turėtų būti sprendžiama kitų teisės aktų kontekste

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
		<p><u>menkas galimybes</u> nutraukti paslaugos teikimą nemokiam vartotojui nei kitos komunalinės įmonės</p>	<p>reguliuojamos įmonės turi teisę įtraukti į sąnaudas.</p> <p>b. Beviltiškų skolų sąnaudas paskirstyti perpus: 50 proc. sąnaudų įtraukti į kainą, kaip būtinos sąnaudos, 50 proc. - nepaskirstomos sąnaudos.</p>	<p>(ne šilumos kainų nustatymo metodikos apimtyje).</p> <p>Ar nepakaktų įtraukti į šilumos kainas 8 p. aprašytų palūkanų sąnaudų susidarymo dėl apyvartinių lėšų trūkumo ryšium su <i>abejotinomis</i> skolomis? O beviltiškų skolų (jei jų pripažinimas atitinka Pelno mokesčio įstatymo nuostatas) įtraukti į šilumos kainas.</p>
10	<p>Nevertinamos specifinės įmonės veiklos sąlygos, lemiančios padidintas sąnaudas arba sumažintas pajamas konkrečiais metais</p>	<p>Įmonės nuostolius didina šilumos poreikio svyravimai, arba atsirandantys dėl specifinių priežasčių, pvz., teismų procesai, poilsio ir gydymo įmonės vienu metu įjungia šilumos vartojimo įrenginius (atskirais atvejais šios įmonės suvartoja virš 40 proc. viso šilumos kiekio, o vasarą dar daugiau.). Dėl to reikia papildomų specifinių investicijų (bakų akumuliatorių ar pan., ko nereikia kitoms įmonėms). Skirtumus įneša katilinių skaičius, CŠT vamzdinių konfigūracija ir pan., tačiau to nevertina palyginamoji analizė.</p>	<p>a. išskirtines individualias sąlygas turi įvertinti palyginamoji analizė (paskutinis etapas) ir pripažinti pagrįstomis sąnaudomis, nenurėžiant mechaniškai sąnaudų pagal grupių vidurkius.</p>	
11	<p>Finansinių srautų išbalansavimas dėl šilumos vartotojams gražinamo ekonominio efekto už pasibaigusį reguliacinį laikotarpį</p>	<p>Pagal apskaitos standartus nėra galimybės apskaityti pajamų perrinkimo ar nesurinkimo, <u>kuris bus įvertintas ir įtrauktas per kainos perskaičiavimą ar naujos kainos nustatymą.</u> Dėl šios priežasties finansiniai įmonių rezultatai gali labai reikšmingai svyruoti tarp metų. Savivaldybės pelną vertina metų perspektyvoje – gali išimti, kaip dividendus, neatsižvelgiant į įmonės poreikius.</p>	<p>a. Tiek apskaitoje, tiek kainodaroje atskirti ir aiškiai reglamentuoti (įvardinti) gautinas ar gražintinas lėšas. Vertinti tik pagal bazinius rodiklius, o ne faktines kuro struktūras ir lyginamuosius . Faktiškai patirtas mažesnes sąnaudas palikti kaip ekonominį efektą įmonei. Vertinti tik nuo įmonės veiklos priklausančias aplinkybes</p> <p>b. Ekonominį efektą vertinti tik pasibaigus reguliaciniam laikotarpiui. Vartotojams gražinti tik viršpelni, įskaičiuojant į sekantį reguliacinį laikotarpį</p>	<p>Reguliacinio apskaitoje šios gautinos ar gražintinos lėšos atskiriamos (Metodikos 1 priedas).</p> <p>Pagal verslo apskaitos standartus tai nėra atskirai apskaitos pajamos, jos nėra atskiriamos, todėl galėtų būti paruoštas atskiras VAS rekomendacijų paketas šilumos tiekimo įmonėms.</p> <p>Ženklius gautinų ir gražintų lėšų svyravimus išspręstų šilumos kainų nustatymo pakeitimai atsižvelgiant į sezoniskumą.</p>

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
12	Dėl teisinio reguliavimo patirti nuostoliai (išlaidos, susijusios su šilumos punktų <u>neperdavimu</u> , nuostoliai dėl <u>karšto vandens tiekimo</u> ir t.t.)	Karšto vandens tiekimo veikloje faktiniai nuostoliai yra didesni, nei leidžiami VERT . Dideli nuostoliai KV atvirose sistemose. Šilumos punktų nusidėvėjimo ir eksploatacijos sąnaudos : jei įmonė turi šilumos punktų, kurių eksploatacijos sąnaudos kasmet didėja, nes šilumos punktų naudingo tarnavimo laikas baigiasi ir jau reikalingas kapitalinis jų remontas, o jų remonto ir eksploatacijos sąnaudos nėra padengiamos.	a. Sutvarkyti teisinį reguliavimą , kad pagrįstos sąnaudos būtų apmokamos.	Būtina inicijuoti teisės aktų pakeitimą: patiriamos šilumos tiekėjų nuosavybėje esančių šilumos punktų nusidėvėjimo ir eksploatacijos sąnaudos turi būti: 1) arba įskaitomos į šilumos kainą; 2) arba nustatomas atskiras tarifas ir taikomas vartotojams, kurie naudojami šilumos tiekėjo nuosavybėje esančiu turtu.
13	Neadekvati perimamo savivaldybės ar kito turto vertė.	Dažnai įmonės perima „0“ vertės turtą, o todėl į šilumos kainą neįskaičiuojama nei amortizaciniai atskaitymai , nei investicijų grąža, tačiau tą turtą reikia eksploatuoti, atnaujinti ir pan. Tam nebūna numatyta lėšų ir dėl to patiriami nuostoliai .	Pripažinti šilumos tiekėjams perduodamo „neturinio vertės“ turto vertinimą ir įtraukti į reguliuojamos veiklos sąnaudas	Bet kokios kitos sąnaudos, susijusios su turto atnaujinimu ir investicijomis, derinama bendra tvarka kaip ir kitas reguliuojamas turtas. Pagal Akcinių bendrovių įstatymą turtiniais įnašais turto vertė nustatoma pagal rinkos kainą
14	Nėra lėšų buhalteriniai nudėvėto turto atstatymui	Buhalterinėje veikloje nudėvėtas (paveldėtas ar perduotas) turtas fiziškai dar eksploatuojamas, tačiau jo vertė labai maža dėl panaudotos ES paramos ar dėl kitų priežasčių. Dėl to jis negali būti naudojamas kaip užstatas, negeneruoja pajamų pagal RAB ir WACC sistemą. Nėra galimybių atnaujinti įrenginius...		
15	Kuro struktūra	Per BK ir per perskaiciavimus gali būti nustatyta naujai kuro struktūra, atsižvelgiant į realią paskutinių metų kuro struktūrą. Bet struktūra gali būti keičiama tik mažinant dujų kiekį, o atvirkštinis variantas nėra atliekamas.	Keisti kuro struktūrą pagal realią padėtį, nes ne visada biokuru kurenti yra ir ekonomiškai ir finansiškai naudingiau	
16	Prastos kokybės biokuro įtaka šilumos tiekimo įmonei	Įsigydama pigesnę, prastesnės kokybės biokurą, įmonė sumažina mėnesinę kainą vartotojams, tačiau dėl to nukenčia pati: padidėja kuro suvartojimo rodiklis,	Reikalingi metodikos pakeitimai, numatantys įmonės patiriamų nuostolių kompensavimą dėl prastesnės kokybės biokuro įsigijimo.	

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
		padidėja pelningumas, greičiau dėvėsi gamybos įrenginiai		
MĖNESINIAI ŠILUMOS KAINŲ PERSKAIČIAVIMAI				
1	<p>Pavėluotas kuro struktūros ir išlaidų vertinimas šilumos kainose sukuria didelius pajamų ir išlaidų neatitikimus atskirais mėnesiais</p>	<p>Dėl 2 mėnesius ar daugiau vėluojančio kuro ar šilumos pirkimo atspindžio šilumos kainose, atskirais mėnesiais susidaro didžiuliai pajamų išlaidų disbalansai, o atsiskaitymuose naudojamos neadekvačios šilumos kainos.</p>	<p>a. Nustatyti atskiras šilumos kainas šiltajam ir šaltajam laikotarpiams.</p> <p>b. Planuojant kuro struktūrą naudoti praėjusių metų atitinkamo mėnesio kuro struktūrą.</p> <p>c. Mėnesiniuose šilumos kainų nustatymuose naudoti prognozuojamas kuro kainas (ilgalaikių sandorių kainas), o vėliau atkoreguoti?</p> <p>d. Leisti įtraukti į kasmėnesinį kainų perskaičiavimą jau žinomas to mėnesio kainas kuro kainas, pvz. pirktą Baltpool biokuro kainą arba pagal sutartį su tiekėju perkamų dujų kainą;</p> <p>e. Nukelti kainos paskelbimo terminą į paskutinę prieš kainos įsigaliojimą mėnesio darbo dieną arba pirmą to mėnesio, kuriam perskaičiuojama kaina, darbo dieną. Taip galima tiksliau įtraukti dujų kainą į perskaičiavimą ir išvengti</p> <p>f. Nustatyti 12 mėn. bazinės šilumos gamybos ir šilumos produkto (išgijimo) kintamąsias dedamąsias.</p> <p>g. Pasibaigus kalendoriniams metams įmonė, nelaukdama šilumos kainos perskaičiavimo, paskirsto sukauptas sąnaudas ar negautas pajamas susidariusias dėl faktinių kuro ir į šilumos kainas įskaičiuotų kuro kainų skirtumo ir nustato papildomą šilumos kainos dedamąją, kurią VERT patikrina artimiausio šilumos kainos perskaičiavimo ar bazinės šilumos kainos nustatymo metu.</p>	<p>Problema reikėtų atskirti į dvi dalis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuro kainų, artimų faktui, taikymas. 2. Skirtingų šilumos gamybos kuro struktūros ir technologinių perdavimo nuostolių dydžių taikymas šildymo/nešildymo sezonais. <p>Dujų kainos daugumoje „pririštos“ prie Gaspool biržos kainos, kuri sekančiam mėnesiui skelbiama einamojo mėnesio paskutinė diena. Galima būti nustatyti, kad skaičiuojant šilumos kainą galima paimti Gaspool kainą plius pvz. 1 Eur. Skirtumas tarp faktinės kainos ir įtrauktos į šilumos kainos skaičiavimą būtų įvertintas kasmetinio perskaičiavimo metu.</p> <p>Dėl dviejų mėnesių kuro kainų įskaičiavimo į šilumos kainą vėlavimo skirtumas nesusidaro didelis. Išimtis yra dujų transportavimo sąnaudų susigrąžinimas.</p> <p>Gal būtų logiška siūlyti į šilumos kainą įskaičiuoti faktinę dujų transportavimo kainą? Dėl to šilumos vieneto kaina vasarą išaugtų, žiemą sumažėtų, bet, atsižvelgus į suvartojamus šilumos kiekius, vartotojams galima būtų pateikti ne kainos, o sąskaitos palyginimus ir taip parodyti pakeitimų naudą.</p> <p>Taip pat reiktų siūlyti naikinti nepadengtų kuro sąnaudų ribojimą nustatyta bazine</p>

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
				<p>kuro struktūra tik tada, kai kuro sąnaudas reikia mažinti.</p> <p>Siūloma perskaičiavime pakeisti tik kuro kainų taikymą ne už praėjusio mėnesio, o praėjusio mėnesio arba numatomo deginti kuro (kaip šilumos aukcione) arba numatomas naudoti kuro kainas (ilgalaičių sandorių kainas).</p>
METINIAI ŠILUMOS KAINŲ PERSKAIČIAVIMAI				
1	Dabartinis šilumos pardavimo apimčių kitimo dėl klimato sąlygų įvertinimas išbalansuoja pajamų-išlaidų srautus	Jei atskirais metais faktinė realizacija <u>didesnė</u> nei <u>nustatyta</u> šilumos bazinėje kainoje, surenkama daugiau pajamų (per pastoviąją dedamąją), kurios padidina ir grynąjį pelningumą. Vėlesniais laikotarpiais „perrinktas“ pajamas reikės gražinti ir tai turės neigiamos įtakos vėlesniais atitinkamais laikotarpiais. Gali būti ir priešingai.	Šilumos kainų koregavimą dėl klimatinio faktoriaus daryti pačioms įmonėms , o nauja kaina išgaliotų nuo fiksuotos datos (analogiškai kaip po mėnesinio koregavimo). VERT gali bet kada patikrinti perskaičiavimą ir esant neteisingiems skaičiavimams kompensuoti skirtumą sekančiame laikotarpyje.	
2	Šilumos pardavimo apimčių kitimas dėl vartotojų <u>atsijungimo ar prisijungimo</u> , dėl renovacijos įtakos ar pan.	Faktorius, ypač mažosiose įmonėse, gali reikšmingai įtakoti ekonominį gyvybingumą . Įtakos turi vis dar kai kuriuose miestuose eksploatuojamos atviros karšto vandens sistemos.		
3	Bazinės ir perskaičiuotos šilumos kainų nustatymo procedūros	VERT parengti šilumos kainos perskaičiavimo ar bazinės šilumos kainos nustatymo modeliai neretai pateikiami neištestuoti su klaidomis. Esant Metodikos pakeitimams šie modeliai nekoreguojami. Galimos techninės skaičiavimo klaidos, skirtingi šilumos tiekėjo ir VERT skaičiavimo algoritmai pagal atskiras Metodikos nuostatas.	Įtvirtinti Metodikoje nuostatą, kad VERT, parengusi bazinės ar perskaičiuotos šilumos kainos skaičiavimo pažymą, likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki pažymos viešo paskelbimo, pateikia ją šilumos tiekėjui susipažinimui. Esant neatitikimams, šilumos tiekėjas turi teisę prašyti VERT pateikti susipažinimui skaičiavimus (Excel) formatu.	

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
SISTEMINĖS KAINODAROS TOBULINIMO KRYPTYS				
1	Nekorektiškai formuojami ir taikomi techniniai reikalavimai bei rodikliai šilumos tiekimo veikloje	VERT nustatinėja techninius reikalavimus – ne savo kompetencijos ribose: piko ir rezervinės galios įrenginiai – jų kiekis galia, gaminamas šilumos kiekis, vidutinė vartojimo galia – taikoma dvinarei kainai formuoti	Technines nuostatas-reikalavimus perkelti į LRV (EM) ar kitų įstaigų reglamentuojamus teisės aktus: 1. Šilumos kainodaros principai; 2. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės; 3. Kiti	Atskirti techninius privalomus reikalavimus nuo ekonominio reguliavimo
2	Nėra aiškių apibrėžimų ir formuluočių dėl svarbių terminų ir kainodaros principų	a. Kaip traktuoti buvusį, o dabar grįžtantį CŠT vartotoją? b. Kas yra šiluminė galia , kai taikoma dvinarė kaina? c. Kaip traktuoti centralizuoto vėsinimo veiklą? Tai reguliuojama ar ne? Taikomi kainodaros principai? d. Kaip traktuoti Specialiųjų šilumos ūkio planų sprendinius ? O jeigu jų nėra? e. Kaip įteisinti diferencijuotas šilumos kainas įvairioms grupėms vartotojų? f. Kaip nustatyti diferencijuotas dedamąsias skirtingoms vartotojų grupėms?	Patikslinti apibrėžimus ir formuluotes	
3	Nėra ekonominio skatinimo elementų dabartinėje kainodaroje		<u>Reguliuojamoji kainodara</u> turi įvertinti tik naujus esminius pokyčius veikloje ir MOTYVUOTI subjektus veikti TINKAMA kryptimi. Pavyzdžiui: a. Prijungti kuo daugiau vartotojų , kad užtikrinti <u>oro kokybę</u> . Priemonė – leistino pelno priedas (premija), susietas su vartotojų skaičiaus didėjimu; b. Tiekti patikimai šilumą – pelno priedas už mažėjančią šilumos nutraukimą ar KV tiekimo pertrauką vasarą; c. Kiti ekonominės ir techninės kokybės rodikliai...	

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
4	<p>Bazinių kainų principas, būtinas labai kintančiame CŠT sektoriuje prarado prasmę, kai CŠT sistemos stabilios, o pajamos subalansuotos su išlaidomis.</p>	<p>Bazinių kainų koncepcija ir metiniai perskaičiavimai sukelia didelius pajamų-išlaidų neatitikimus ir formuoja nekorektiškas šilumos kainas.</p>	<p><u>Reguliuojamoji kainodara</u> turi įvertinti tik naujus esminius pokyčius jau nusistovėjusioje šilumos tiekimo veikloje.</p>	
5	<p>Šilumos supirkimo tvarkos koregavimas pagal du galios ir energijos pirkimo aukcionus</p>		<p><u>ŠŪĮ 2 ir 3 straipsnių pataisos pagal LŠTA pasiūlymą, kuris užregistruotas ir svarstomas LRS.</u></p>	
6	<p>Bazinių ar perskaičiuotų šilumos kainos dedamųjų nustatymo tvarka VERT ir savivaldybių Tarybose</p>	<p>Dėl „dvigubo“ ėjimo į savivaldybių Tarybas. Dėl nustatytų VERT skaičiavimo netikslumų po I-ojo savivaldybių tarybų bazinių ar perskaičiuotų kainų nustatymo, kai kurios bendrovės apkaltintos profesine nekompetencija ir pan.</p>	<p>Savivaldybių Taryboms teikti jau suderintus su VERT bazinius ar perskaičiuotus šilumos kainos dedamųjų projektus.</p>	
7	<p>Kainodaros metodika turi būti supaprastinta</p>	<p>Šilumos kainodara turi būti supaprastinta, dabartinė yra per sudėtinga ir komplikuoja, greitai laiku įmonių specialistai, rengiantys projektus, nesugebės be konsultantų parengti jų. Savivaldybėse jau dabar nėra specialistų galinčių patikrinti perskaičiavimo projektus, nors taryboms pavedama nustatyti šilumos kainas. Kai kurie metodikos punktai turi „potekstes“, kurias mato tik VERT specialistai, atliekantys kainų projektų tikrinimą:</p>	<p>Pavyzdžiui, Metodikos 76.1 p. nurodyta, kad teigiamas sąnaudų kurui skirtumas kompensuojamas vartotojų naudai, nustatant papildomą šilumos dedamąją, mažinančią šilumos kainą, išdėstant skirtumą 12 mėn. laikotarpiui. Pasirodo galima ir 24 mėn. laikotarpį numatyti, bet tada nuo 13 mėnesio reikia prisiskaičiuoti palūkanas (tekste tokių nuostatų neįrašyta), o Metodikos 76.2 p. numato kompensaciją įmonės naudai, kurią galima susigrąžinti tik per 12 mėn. taip kaip ir numatyta šiame punkte.</p>	
8	<p>Taikomas reguliavimo principas neužtikrina būtinųjų sąnaudų padengimo.</p>	<p>Pagal esamą reguliavimą (metodika ir išaiškinimai) sąnaudų nustatymas atitinka Cost+/RoR (būtinųjų sąnaudų padengimo) reguliavimo principą, tačiau sąnaudų koregavimas atitinka "revenue-cap" (pajamų ribos) reguliavimo principą:</p>	<p>Turėtų būti pasirinktas aiškus reguliavimo principas: 1. pasirinkus Cost+ metodą, kaina turėtų būti perskaičiuojama taip dažnai, kaip nustatomas pagrįstas sąnaudų didėjimas ARBA perskaičiuojant turėtų būti dengiamos ir</p>	

Nr.	Problema	Problemos apibūdinimas	Pasiūlymai	Pastabos
		faktiškai numato papildomų pajamų grąžinimą vartotojams, bet ne papildomų sąnaudų padengimą. T. y. jei faktinis 2 metų rezultatas yra geresnis nei nustatytas BK - grąžinama vartotojams, tačiau jei faktinis rezultatas blogesnis nei nustatytas BK - įmonė nuostolį dengia pati. Atitinkamai geriausiu atveju įmonė gali išeiti į nulį (t.y. nustatytą grąžą), bet blogiausiu - bankrutuoti.	nenumatytos, bet faktiškai padidėjusios sąnaudos; 2. pasirinkus Revenue-cap metodą, įmonėms turėtų likti visa ar dalis pelno, t.y. sutaupymų lyginant su nustatyta kaina.	
9	Nepakankama metodinė pagalba	Kaip nebūtinosios sąnaudos į BK neįtraukiamos sąnaudos, kurių įmonės negali išvengti, pvz., beviltiškų skolų sąnaudos Pagal esamą reguliavimą (metodika ir išaiškinimai) yra pasirinktas detalus sąnaudų reguliavimo modelis, kai prašoma maksimaliai detalizuoti ir atskleisti informaciją, kuri atitinkamu detalumu tikrinama/audituojama. Toks modelis reikalauja iš anksto apibrėžtų detalių ir nedviprasmiškų taisyklių ir išaiškinimų (ir aiškios VERT pozicijos), kurių dabar nėra. Šiuo metu išaiškinimai nėra teikiami ir viskas paliekama įmonių atsakomybei, o vėliau kvestionuojama iš esmės ir retrospektyviai, fiksuojant pažeidimus.	Turi būti pateikti išankstiniai detalūs išaiškinimai ir/arba VERT taikoma praktika fiksuojama ir taikoma nuosekliai.	